

Gouden kunstwerk voor Cadier en Keer:

“....ga hier niet voorbij zonder aan vakantie te denken....”

Een kunstwerk markeert de overgang tussen Heuvelland en Maasdal. Een gouden, gezicht, zon, caravan, gouden ei: wat je zelf wil zien, op een lucht-blauwe sokkel van 4 meter hoog. Als je via de lange Versailles-achtige laan vanuit Maastricht naar boven komt, zie je het gouden baken al van ver. Tegen een blauwe lucht valt de sokkel weg en lijkt de eivormige zon boven de berg te zweven: een groet aan iedereen die het Heuvelland in- of uitgaat. Het is overigens echt goud dat hier blinkt: duizenden flinterdunne velletjes bladgoud werden één voor één aangebracht.

Een “poort van het Heuvelland” maken was de opdracht. Ik wilde dat enigszins wollige begrip terugbrengen tot zijn wezen: Heuvelland = toerisme = inkomsten voor de streek.

Het kunstwerk gaat dus (ook) over toerisme. Daar is deze regio economisch en historisch mee verweven. Vandaar gouden ei, zon en caravan. Maar het toerisme is er door het prachtige landschap gekomen. Niemand gaat voortaan dit landschap binnen zonder daaraan herinnerd te worden (of op zijn minst aan vakantie te denken...)

Kunstwerken en rotondes gaan eigenlijk niet samen want om kunst op je te laten inwerken moet je meestal een hele tijd kunnen staan kijken. Daarom heb ik een kunstwerk gemaakt dat je voorbijrijdend in één snelle blik kunt vangen. Maar het eigenlijke kijken gebeurt beetje bij beetje naderhand.

Als je er een volgende keer passeert zie je misschien weer iets anders aan het beeld en komen er vragen en gedachten los. Iemand die regelmatig kunst kijkt weet hoe dat werkt. Maar de meeste mensen kijken niet regelmatig naar kunst, daarom geef ik hieronder een paar voorbeelden. Ik schrijf hier op wat ik er zelf bij denk. Ik ben zelf ook een toeschouwer. Een kunstwerk ontwerpen gaat bij mij namelijk “vanzelf”, alsof iemand anders het gemaakt heeft. Ik voel alleen als het klopt. Daarna moet ik zelf ook ontdekken wat ik gemaakt heb, net als andere toeschouwers. Die komen soms met dingen die ik er nog niet in gezien had, al zijn die achteraf soms overduidelijk.

Er zijn al heel wat aanknopingspunten gegeven, hier zijn er nog enkele:

-Verkeersborden zijn ontworpen om op te vallen. Er staan er heel wat bij de rotonde en ik kon ze niet negeren, (evenals de betonnen reclamewanden van de provincie). Om de borden te neutraliseren heb ik ze opgenomen in het kunstwerk als openingen in de gouden vorm.

-doordat het ene “oog” rond is en het andere een driehoek, lijkt het een knipogend gezicht.

-het smeedijzeren hek en de klassieke sokkel dienen om een typisch “monument-achtig” beeld te krijgen.

Maar het is juist de bedoeling dat iedereen zelf zijn eigen associaties oproept. Daarom laat ik het hierbij.

Een ronde weg. Eerst moest ik dus weten of ik voor mezelf kon verantwoorden om een kunstwerk op een rotonde te maken, gezien het feit dat rotondes slechte plekken voor kunst zijn. Maar rotondes roepen voor gemeentes nu eenmaal onweerstaanbaar visioenen van kunstwerken op: de taart moet een kers hebben. Maar afgezien van het feit dat je er niet kunt stilstaan zijn rotondes toch vaak markante plekken.

Daarom ging ik eerst eens uitzoeken wat een rotonde eigenlijk is en (eventueel) wat er dan wèl zou kunnen werken.

Iedere weg gaat wel ergens naar toe behalve zo'n cirkelweg. Die is slechts eindeloos en scheidt de ruimte erbinnen voorgoed af van de buitenwereld. Je mag er niet in komen, zelfs niet stoppen om er naar te kijken! Eigenlijk kun je zeggen dat die ronde plaat niet langer deel uitmaakt van onze wereld.

Ik ontdekte dat voor een monument ongeveer hetzelfde geldt, maar dan wat tijd betreft. Een monument is een stukje uit een andere tijd, dat in onze wereld is neergezet om iets te kunnen blijven herinneren. Door op een rotonde een monument te plaatsen (de combinatie van niet-tijd op een niet-plek) ontstaat er een raar "magisch" veldje met een eigen inhoud. Dat het een "eigen werkelijkheid" is wordt nog eens versterkt doordat een hek ons buitensluit.

Daarmee had ik een basis om op door te kunnen gaan met het ontwerpen van een kunstwerk. Voor anderen misschien flauwekul, maar zonder een theoretisch kloppende basis had ik afgehaakt voor deze opdracht want alles aan een kunstwerk moet "kloppen". Een lamp is aan of uit. Zo is het ook met een kunstwerk. Een lamp is pas lamp als hij kan branden. Anders is het nep.

Je kunt kunst kijken vergelijken met het drijven op een luchtbed op de golven. Het is lekker maar na een tijdje heb je het wel gehad. Stel dat je ineens ontdekt dat je onder water kunt ademen: een wereld gaat open! Je kunt dan het water in duiken. Steeds dieper en steeds verder. Op de bodem van de oceanen zul je de vreemdste wezens tegenkomen, prachtige kleuren zien en spannende zaken meemaken. Je kunt steeds opnieuw gaan. Een heel leven is niet lang genoeg om het allemaal te ontdekken. Je moet wel open staan en van het luchtbed af durven te komen. En een dosis bagage en wat intelligentie helpt ook want dan kun je beter plaatsen wat je ziet.

Kunst is meer dan een bos bloemen "gewoon mooi". Ze wordt gemaakt door mensen. Ieder detail is er in gestopt, bewust of onbewust. En die zaken vormen samen weer grotere eenheden die je kunt ontdekken.

Geen Hollywood. Kunst moet rustig op je in kunnen werken. Het is niet zoals met de hapklare snelle emotiebrokjes van t.v. en Hollywoodfilms, die je ongemerkt al hebt doorgeslikt. Door bewust te kijken komen indrukken je hoofd binnen vliegen, waar ze tegen herinneringen en gedachten aan tuimelen. Die komen daardoor los en gaan zich in allerlei combinaties verbinden. Er ontstaan nieuwe gedachten in je hoofd, nieuwe verhalen; van jou zelf. Je wordt er geestelijk rijker van! Pas als je geluid op een bepaalde manier beluistert is het opeens muziek. Pas als je inhouds-rijke beelden op een bepaalde manier bekijkt ervaar je kunst.

En ja, het is waar: er moet ook bij worden nagedacht. Zo werkt kunst nu eenmaal. Sommige mensen noemen kunst daarom "elitair". Je hoeft bij zoveel helemaal niet na te denken waardoor de luie geest soms reageert als een ongetraind lichaam dat moet gaan sporten: "Houd onmiddellijk op met deze onzin!". Als je dan toch doorgaat komt de beloning. Het is niet voor niets dat liefhebbers zoveel geld uit willen geven aan kunst: daar moet dan wel een heel bijzondere ervaring voor terugkomen. En die komt ook: leer het en probeer het.....!

Hans Lemmen, beeldend kunstenaar
www.hanslemmen.nl